

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord lõppes 17. mail 2020. a.

Eriolukorra lõppedes kehtestas Vabariigi Valitsus liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ning lõiget 8.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks.

Kehtestatavate piirangute eesmärk on maandada COVID-19 haiguse leviku riske. Korralduses ette nähtud piirangud on vajalikud, kuna koroonaviiruse SARS-CoV-2 levik Eestis on kiiresti tõusnud. Terviseameti 11. novembri 2020. a hinnangul on Eestis koroonaviiruse laialdase leviku tõttu tervishoiualane hädaolukord. Piirangute kehtestamise lähtekohaks on Terviseameti hinnang, mille kohaselt on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib tõhusamalt siseruumides ning sellest on mõjutatud eelkõige riskirühmad (sh vanemaealised).

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 sõnastatakse uuesti korralduse 282 punkti 9 sissejuhatav lauseosa ja alapunkt 1 ning kehtestatakse klientidele kaupluste müügisaalides ja kaubandusettevõtete üldkasutatavates ruumides liikumiseks ja viibimiseks nn 2+2 reegel. Nimetatud reegel kehtis eriolukorra ajal 12. märtsist kuni 17. maini 2020. a ja ka pärast seda

kuni 19. juunini 2020. a. Alates 19. juunist 2020. a kuni praeguseni peab müügisaalis, sealhulgas teenuse osutaja või toitlustusettevõtte teenindussaalis ning kaubanduskeskuse üldkasutatavas ruumis tagama inimeste hajutamise ning valdaja peab kontrollima selle järgimist, tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

Terviseameti ja Vabariigi Valitsust nõustava teadusnõukoja hinnangul ei ole inimeste hajutamise nõue enam piisav meede koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamisel.

Korralduse kohaselt võivad kauplustes ja kaubanduskeskuste üldkasutatavates ruumides edaspidi koos liikuda kuni kaks inimest üheskoos, hoides teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad. Piirangud ei kehti juhul, kui tingimusi ei ole võimalik mõistlikult tagada. Viimaseks võivad olla olukorrad, mis on tingitud nii ruumist, kus inimesed viibivad (nt müügiboks, kuhu on võimalik siseneda ruumi suuruse tõttu ainult ühel isikul, lift jne), või inimestest, keda piirangud puudutavad (nt koos liikuv lasteaiarühm või puuetega inimesed ja nende saatja). Samuti ei kehti kuni kahe inimese koosliikumise piirang perekondade kohta. Piirangud ei puuduta samuti tööülesannete täitmist, nt politseinikud korrarikkumise tõkestamisel, või inimeste elukondlikuks teenindamiseks vajalike avariitööde tegemisel, kui selleks on vaja rohkemat kui kaht koosviibivat töötajat. Samuti ei kehti nõue kaubandusettevõtte töötajate kohta, kuna viimaseid ei loeta klientideks. Need on vaid mõned näited, kuid üldpõhimõte on, et piirangu rakendamisel tuleb lähtuda mõistlikkuse põhimõttest. Juhul, kui reeglit ei ole võimalik mõistlikult tagada, on vajalik rakendada teisi viiruse levikut pidurdavaid meetmeid vastavalt asjakohastele juhistele, näiteks isikukaitsevahendite kasutamist, isikute sisenemiskiirangut jne.

Kehtima jääb senine nõue, et teenuse osutaja peab tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

Kaubandusettevõtted on kohad, kus puutuvad kokku isikud, kes igapäevaselt kokku ei puutu. Piirangu eesmärk on vältida suure hulga inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist. Seetõttu on nõuete kehtestamine proportsionaalne meede rahvatervise kaitseks.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 täiendatakse korraldust nr 282 punktiga 9¹, millega nähakse ette täiendavad tingimused klientide viibimisele ja liikumisele toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalis.

Edaspidi võivad toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalis koos viibida ja liikuda kuni 10 isikut, hoides teistega vähemalt kahemeetrist vahemaad (nn 10+2 reegel), välja arvatud juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole mõistlikult võimalik tagada (näiteks laste mängutubades). Kuni 10 inimese koosliikumise piirang ei kehti perekondadele. Piirang kehtib ka toitlustusettevõttes, kus laudade paigutuse jm asjakohaste meetmetega tuleb tagada, et kliendid täidaksid 10+2 reeglit. Kehtiva korra kohaselt peab toitlustusettevõtte teenindussaalis tagama inimeste hajutamise ning valdaja peab kontrollima selle järgimist, tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt. Nimetatud nõuded jäävad ka edaspidi kehtima. Hajutamise asemel kahemeetrise vahemaa nõude kehtestamine on vajalik, kuna Terviseameti ja Vabariigi Valitsust nõustava teadusnõukoja hinnangul ei ole inimeste hajutamise nõue enam piisav meede koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamisel.

10+2 reegli kehtestamisel on kaalutud ka alternatiivseid võimalusi, näiteks toitlustusasutuse müügi- või teenindussaadis mittestatsionaarsete vaheseinade paigutamist laudade vahele. Terviseamet leiab, et selline lahendus ei toeta piisavalt viiruse leviku tõkestamise eesmärki.

Lisaks peab teenuse osutaja tagama, et kliendid ei viibi toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaadis ajavahemikus kella 00.00 kuni 06.00, välja arvatud toidu kaasa ostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks. Piirangu eesmärk on võimaldada ettevõtetel jätkata tegutsemist, kuid vältida inimeste koondumist õhtusel ajal siseruumides. Eriolukorra ajal ja pärast seda kehtis kuni 1. juulini 2020. a samalaadne piirang, mille kohaselt oli klientidel toitlustusettevõtetes keelatud viibida kella 22.00-st kuni sulgemiseni.

Klientide toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaadis viibimise piirangut ei kohaldata rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal ja rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale. Samuti ei rakendata piirangut tanklates. Viimased võivad olla avatud 24 tundi ööpäevas ning tegeleda muu hulgas toidu ja joogi müügiga. Piirangut ei rakendata tanklates tingimusel, et tankla siseruumides tagab valdaja, et toitu kohapeal ei tarbita.

Kehtima jääb senine nõue, et teenuse osutaja peab tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 3 sõnastatakse uuesti korralduse 282 punkt 10 ja kehtestatakse tingimused klientide meelelahutusteenuse osutamise kohas viibimiseks.

Kehtiva korra kohaselt peab teenuse osutaja tagama inimeste hajutamise ning teenuse osutamise koha kuni 50% täituvuse, desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt. Terviseameti ja Vabariigi Valitsust nõustava teadusnõukoja hinnangul ei ole inimeste hajutamise nõue enam piisav meede koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamisel. Korraldusega nähakse ette, et ka meelelahutusteenuse osutamise kohas võivad koos viibida ja liikuda kuni 10 isikut, hoides teistega vähemalt kahemeetrist vahemaad (nn 10+2 reegel), välja arvatud juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole mõistlikult võimalik tagada. Kuni 10 inimese koosliikumise piirang ei kehti perekondadele. Samuti ei kehti nn 10+2 reegel laste mängutubades.

Meelelahutusteenuse osutamise kohad on näiteks kino, kontserdisaal, ööklubi, täiskasvanute klubi, kasiino, keegli, piljardi ja *bowling*'u mängukohad, laste mängutoad jms. Lisaks peab teenuse osutaja tagama, et kliendid ei viibi meelelahutusteenuse osutamise kohas ajavahemikus kella 00.00 kuni 06.00. Piirangu eesmärk on vähendada inimeste liikumist öisel ajal ja kogunemist meelelahutusteenuse osutamise kohtadesse, et vähendada viiruse levikut.

Nimetatud tingimused kohalduvad ka meelelahutusteenuse osutamise ajal, mis tähendab, et meelelahutusteenuse osutamise tingimused kehtivad ka juhul, kui meelelahutusteenust osutatakse asutuses, mis ei ole meelelahutusasutus (nt kirikus või rahvamajas toimuval kontserdil).

Kehtima jääb senine nõue, et teenuse osutaja peab tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

Piirangut ei kohaldata siseruumides toimuvatel avalikel koosolekutel, avalikel üritustel, sealhulgas konverentsidel, teatrietendustel, kontsertidel ja kinoseanssidel, kus on isikutele

ettenähtud alal tagatud statsionaarne istekoht. Sellisel juhul kohalduvad korralduse punktis 11 sätestatud tingimused.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 4 sõnastatakse uuesti korralduse punkt 11 ning nähakse ette tingimused viibimiseks siseruumides toimuvatel avalikel koosolekutel, avalikel üritustel, sealhulgas konverentsidel, teatrietendustel, kontsertidel ja kinoseanssidel, kus on isikutele ettenähtud alal tagatud statsionaarne istekoht.

Kuna statsionaarsete istekohtadega ruumides ei toimu isikute pidevat liikumist ja võimalike kontaktide vahetumist, on antud kohtades viiruse leviku risk väiksem, mistõttu kehtestatakse statsionaarse istekohtadega ruumidele mõnevõrra leebemaid piiranguid.

Kehtiva korra kohaselt ei kohaldata siseruumides kuni 50% täituvuse piirangut avalikele koosolekutele, avalikele üritustele, sealhulgas konverentsidele, teatrietendustele, kontsertidele ja kinoseanssidele tingimusel, et isikutele on selleks ettenähtud alal tagatud statsionaarne istekoht. Statsionaarsete istekohtadena käsitletakse püsivalt ruumi ettenähtud istekohti, mis on nummerdatud või muul viisil märgistatud ja alaliselt publikule või osalejatele kasutamiseks määratud. Sealjuures peetakse silmas ka istekohti, mis on põhiplaani või muu sarnase püsiva lahendusega ruumi määratud, kuid mida vahetatakse istekohtadeta pörandala vastu samas toimumiskohas muude ürituste läbiviimiseks.

Nagu praegu nii ka edaspidi ei kohaldata siseruumis toimuvale statsionaarse istekohaga avalikule üritusele 50% täituvuse piirangut. Siseruumides toimuvatel avalikel koosolekutel, avalikel üritustel, sealhulgas konverentsidel, teatrietendustel, kontsertidel ja kinoseanssidel, kus on isikutele ettenähtud alal tagatud statsionaarne istekoht, võib ürituse korraldaja müüa välja kõik siseruumis ette nähtud istekohad, arvestades üritusel osalejate lubatud piirarvu (kuni 750 inimest). Endiselt on oluline, et piletimüük tuleb võimalikult suurel määral viia internetipõhisele eelmüügile, ning tagada maksimaalselt võimalus tuvastada tegevuses osalevad isikud ning nende istekoht tegevuse toimumise ajal. Nimetatud meetmed on vajalikud olukordadeks, kui tegevuses on osalenud COVID-19 positiivne isik ning on vaja selgitada välja tema lähikontaktid. Samuti on endiselt vajalik, et korraldajad rakendaksid maskide kasutamise avalikel koosolekutel ja üritustel, et minimeerida suurema kui 50% täituvuse tingimustes lisanduvad viiruse leviku ennetamise meetmed.

Uue tingimusena nähakse ette, et väljaspool statsionaarsete istekohtade ala võivad koos viibida ja liikuda kuni 10 isikut, hoides teistega vähemalt kahemeetrist vahemaad (nn 10+2 reegel), välja arvatud juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole mõistlikult võimalik tagada. Kuni 10 inimese koosliikumise piirang ei kehti perekondadele. Teenuse osutaja peab tagama klientidele võimaluse tingimusi täita ning hoolitsema selle eest, et inimesed täidaksid väljaspool istekohtadega ala kahe meetri vahemaa nõuet (nt garderoobis ja kohvikus jmt).

Sarnaselt kehtivate tingimustega tuleb ürituse korraldajal ka edaspidi tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine 16. novembril 2020. a.

Korralduse punktides 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

